

Hiszpania

ETAPY ROZWOJU:

- 1) **Lata 1883-1923:** względna swoboda, duża dochodowość;
- 2) **Lata 1923-1930** (dyktatura gen. Miguela Primo de Rivery): ograniczenie wolności mediów, upadek pism politycznych;
- 3) **Lata 1930-1936** oraz **1936-1939** (wojna domowa): polaryzacja mediów;
- 4) **Lata 1939-1975** (dyktatura gen. Franco): monopol państwa w mediach, cenzura prewencyjna;
- 5) **Lata 1975-teraz** (okres wychodzenia z epoki frankizmu, transformacja) – 3 podokresy:
 - a) **1975-1982** – anulowanie represyjnych ustaw;
 - b) **1982-1988** – umacnianie pozycji i ekspansja mediów;
 - c) **1988-teraz** – wzrost inwestycji i sprzedaży mediów.

Ku demokracji

- Do końca lat 70-tych media pełniły **funkcje propagandowe** dyktatury Franco; następnie źródła informacji na temat strategii zmian politycznych wprowadzanych przez reformatorski rząd Suareza oraz **platformy artykulacji żądań politycznych** dla nowo powstałych organizacji politycznych i związków zawodowych.
- Wyrazem nadchodzących zmian były coraz to nowe tytuły prasowe, nazywane **Papierowym Parlamentem**; m.in.:
 - „**El Pais**” – 1976 r. założona przez komercyjną grupę medialną PRISA, w której skład wchodził polityczni działacze okresu przełomu.
 - „**Diaro 16**” – 1976/77

Transformacja

- W przeciwieństwie do innych krajów śródziemnomorskich, (w których zachodziła stopniowa transformacja) w Hiszpanii **media polaryzowały się względem siebie**, stając po przeciwległych obozach politycznych;
- W 1982 r. do władzy dochodzi **PSOE (Hiszpańska Socjalistyczna Partia Robotnicza)**; PRISA podejmuje ścisłą współpracę z nową elitą polityczną – pośrednikiem jest Felipe Gonzales. Po stronie **opozycji (Partia Ludowa – Partido Popular PP, Zjednoczona Lewica – Izquierda Unida IU, Partia Komunistyczna)** opowiada się konserwatywna gazeta „ABC” (historycznie związana z ruchem monarchistycznym), sieci katolickie, COPE, oraz dziennik „El Mundo”(1989);
- Media regionalne odzwierciedlają układy polityczne panujące w autonomicznych regionach.

Paralelizm partyjno-prasowy

Elektorat partii	El Pais	ABC	El Mundo
PSOE	36 %	13	10
PP	14	74	38
IU	24	3	21
Inne partie	7	5	2
Nie biorący udziału w wyborach	19	5	29

Charakterystyka kraju

- Duży kraj: 39 mln ludności: silnie podzielona na społeczności regionalne (stąd regiony autonomiczne): wiele dialektów hiszpańskiego.
- Reżim autorytarny gen Franco do poł. Lat 70-tych.
- 1996-2004 rządy prawicy (J.M. Aznar) – chęć do minimalizacji państwowej kontroli nad rynkiem mediów;

Prasa

- Rynek prasowy: średni dzienny nakład wszystkich dzienników to ok.. 4,2 mln egz., czyli ok.. 108 egz./1000 mieszkańców; zróżnicowane czytelnictwa w regionach: płn. – wysokie, płd. – niskie. Większość dzienników należy zaliczyć do tzw. grupy z wyższej półki – **brak tabloidów**;
- Charakter trzyplaszczynowy prasy:
 - **krajowa** – 4 tytuły, w kolejności powstania: „ABC”, „El Pais”, „El Mundo”, „La Razon”;
 - **regionalna** – w Katalonii: „La Vanguardia”, „El Periodico de Catalunya” (ponadregionalne); w Kraju Basków oraz Galicji: „El Correo”, „La Vos de Galicia”, „El Diario Vasco”;
 - **lokalna**.
- Ponadto:
 - **Dzienniki branżowe**: ekonomiczne: „Cinco Dias”, „Expansion”, „La Gaceta de los Negocios”;
 - Fenomenem są **dzienniki sportowe** (6), największe: „Marca” (drugi po „El Pais”), „As”, „Sport”, „Mundo Deprtivo” – ponad 100 tys. egz.;
 - **Prasa niedzielna** – jako dodatki prasy codziennej;
 - **Bezpłatna prasa** (8) – w 2005 roku ich nakład to ponad 41% ogólnego nakładu dzienników w Hiszpanii; Liderem jest „20 Minutos” – 2,13 mln egz.

Dzienniki, nakład

Dziennik	Rok powstania	Obecny właściciel	Średni nakład
El Pais	1976	Grupo Priso	457 tys.
El Mundo	1989	Grupo Unidad Editorial	309 tys.
ABC	1903	Grupo Vocento	276 tys.
La Vanguardia	1881	Grupo Godo	201 tys.
El Periodico de Catalunya	1978	Grupo Zeta	172 tys.
La Razon	1990	La Razon	136 tys.

Czasopisma (54% średnie czytelnictwo)

Tytuł	Właściciel	Rok/Nakład
Pronto (t)	Grupo Heres	1972/1mln
Hola (t)	Hola S.A.	1944/500 tys.
Interviu (t)	Grupo Zeta	1976
Bravo Pot Ti (d)	Bauer	1996
Computer Hoy (d)	Axel Springer	1998
PC Today (d)	Axel Springer	2000
Muy Interesante (m)	Gruner Jahr	1981
El Mueble (m)	Grupo RBA	1962
National Geographic (m)	Grupo RBA	1997

Radio i telewizja

- Wysoki wskaźnik dziennego oglądania tv
- Brak niezależnej instytucji reglamentacyjnej, mimo iż w 1995 roku przyjęto uchwałę o jej powołaniu; częściowo funkcje te wypełniają:
 - Komisja Rynku Telekomunikacyjnego (od 1996)
 - Główny Sekretariat ds. Telekomunikacji w Ministerstwie Przemysłu, Turystyki i Handlu
- Główne akty prawne:
 - 1978 r. Konstytucja Królestwa Hiszpanii
 - 1980 r. – Statut RTVE
 - 1988 r. – ustawa o telewizji prywatnej (1989-1990 – koncesje otrzymują: Antena3, Telecino, Canal Plus (tv płatna);)
 - 1992 r – ustawa o telewizji satelitarnej
 - 1995 r. – ustawa o telewizji kablowej i lokalnej
 - 1997 r. – ustawa telewizji cyfrowej
 - 2010 r. - nowa ustawa radiowo-telewizyjna (powołano instytucję regulacyjną, cyfryzacja)

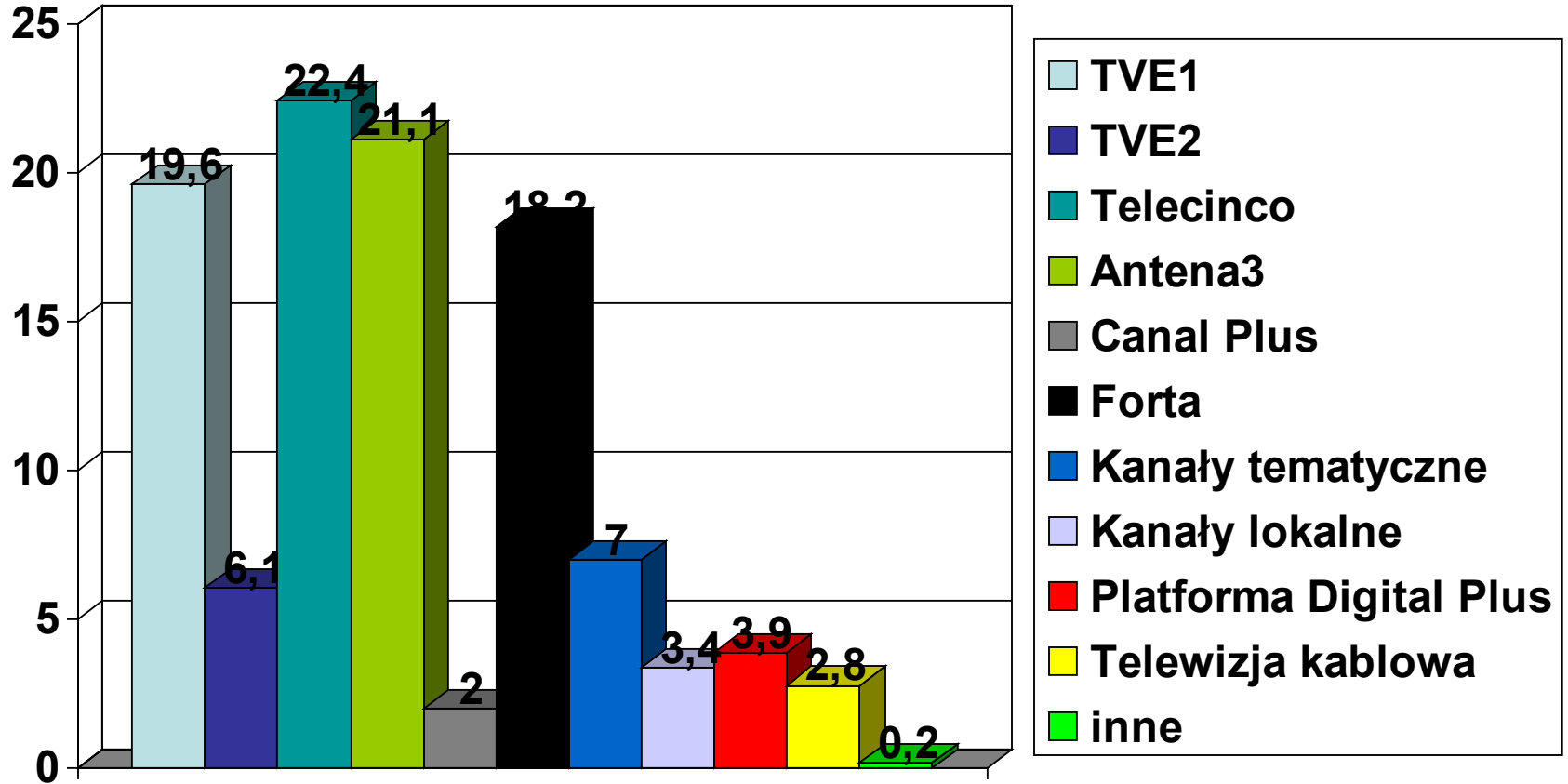
1996-2006

- Liberalizacja i konsolidacja rynku: 1998 r. zmiana ustawy o koncentracji kapitału: 1 akcjonariusz może mieć 49% udziałów w 1 tv, obecnie nie ma żadnych limitów;
- Od 1997 tv cyfrowa: Via Digital (Telefonica) oraz CSD-Sogecable (PRISA); w 2000 r. fuzja

TV - rynek

- Kanaly ogólnokrajowe: TVE1 i TVE2 (nadawca publiczny), Antena3, Telecinco, Canal Plus;
- Kanaly regionalne: tworzą TVE3
- Kanaly lokalne: ok.900 stacji prywatnych i tzw. municypalnych
- Kanaly tematyczne

Audytorium

Kapitał

- Telecinco (36,9%) – udziałowiec: Mediaset Silvio Berlusconi
- Antena 3 (31,7%) – grupa Planeta (część koncernu De Agostini), RTL Group, Santander-Central Hispano, Chase Nomines